

פרשת תצוה

נושא השבוע: לבושו של אדם-כבודו

נושא השבוע

משה נצטווה להקדיש את אהרן ובניו הכוהנים לשרת במשכן ולשם כך היה עליו להכין להם בגדי שרד - בגדי כהונה מהודרים ומפוארים. על עשייתם הופקדו "חכמי לב" שה' מילא אותם "רוח חכמה". הבגדים נעשו מאותם חומרים יקרים שעשו מהם את המשכן: זהב תכלת וארגמן ותולעת שני ושש משזר. את בגדי הכהונה לבשו בשעת השירות הקודש והיו מחליפים אותם בבגדים פשוטים יותר כשיצאו מן החצר הפנימית אל החצר החיצונה. במקרא נמנו שמונה פריטי לבוש של הכוהנים - ארבעה תחתונים וארבעה עליונים. כל הכוהנים לבשו את הפריטים התחתונים - מכנסי בד, כתונת, אבנט וכיסוי ראש. ורק הכהן הגדול לבש את ארבעה הפריטים העליונים - אפוד, חושן, מעיל האפוד, וציץ. מעבר להיותם בגדי פאר היתה לבגדים גם משמעות פולחנית - נשיאת אבני החושן לזיכרון לפני ה' תמיד, נשיאת האורים והתומים ששימשו כאורקל, פעמוני הזהב בשולי המעיל, כדי שישמעו אם חי הכהן הגדול שנכנס לבדו אל קודש הקודשים ביום הכיפורים, ונשיאת ציץ הזהב על מצחו לרצון לפני ה' תמיד.

מה פרשה

- בפרשה זו המשך ההנחיות לגבי המשכן:
- העלאת נר התמיד - אהרן ובניו ידליקו מערב עד בקר נר שמן זית באוהל מועד מחוץ לפרוכת.
- בגדי הכוהנים, אהרן ובניו - לאהרן הכהן הגדול אפוד ועליו אבני שוהם, חושן ובו שתיים עשר אבנים טובות על שמות בני ישראל, אורים ותומים, מעיל האפוד ובשוליו פעמונים ורימונים, כתונת תשבץ, מצנפת ועליה ציץ זהב. לבני אהרן כתנות אבנטים ומגבעות.
- טקס המילואים - הקדשת אהרן ובניו לתפקיד.
- עשיית מזבח הקטורת - המזבח יונח לפני הפרוכת אשר על ארון העדות שם ייועד ה' לכוהנים.

נושאים לשיחה

כדאי לפתוח את הדיון בכיתה בשאלה מדוע לדעת התלמידים היו לכוהנים בגדים מיוחדים? ומדוע לבעלי תפקידים יש בגדים מיוחדים? האם מלבד המשמעות הפונקציונלית של הבגדים יש לבישתם מטרות נוספות? אפשר להיזכר יחד בבעלי תפקידים שונים ובלבוש שלהם ולנסות להבין מדוע נבחר הלבוש לבעל התפקיד. האם יש בגדים שהופכים אנשים לחשובים יותר?

כדאי לשוחח גם על הבגדים שלובשים התלמידים. האם הם בוחרים את הבגדים או שהוריהם בוחרים עבורם? האם יש להם בגדים שהם "בגדי שבת" או בגדים לאירועים מיוחדים? מה מייחד אותם? האם להוריהם יש בגדים שונים לאירועים שונים? האם הם מקפידים ללבוש בגדים מסודרים ונקיים? מה החשיבות בכך?

מ ד ר ש

מדרש זה עוסק כביכול בפרט טכני – **לבושם** של בעלי דין בעומדם לפני השופט. אולם למעשה בתוך פרט זה מקופלת תפישת עולם לגבי חשיבות יצירת מעמד שוויוני לפני בעלי דין, שוויון שהוא חיוני על מנת למנוע משוא פנים והעדפה של אחד מהם במשפט. מדרש זה מבוסס על הנחה כי הבגד מצהיר על מעמדו של האדם, וכאשר ניצבים זה מול זה בעל דין עשיר ובעל דין עני, **מעמדם ניכר בבגדיהם**, והשופט עשוי להטות את הדין לטובת אחד מהם בגלל מעמדו.

התבוננות נוספת במדרש מעלה נקודה מעניינת למחשבה: כאשר שני בעלי דין מגיעים אל השופט, שכבר ראה אותם בלבושם, מה משמעות החלפת בגדים **עכשיו**? הרי כשיראה אותם שוב יזכור כי אחד מהם היה עשיר ואחד עני? לשאלה זו ניתן לענות בשני אופנים: יתכן כי מדובר בשופט הדן במשך היום מקרים רבים שגם אם הופיעו מולו אותם אנשים שוב, **לא היה זוכר** אותם. הסבר אחר לתופעה, כי גם כשאותו שופט יראה אותם שוב **ויזכור** שהם שונים, נוכחותם עם בגדים זהים, **תשפיע** במידה רבה ותאפיל על הזכרון והידיעה. הסבר זה מדגיש עוד יותר את השפעתם של הבגדים כמצהירים על מעמדו של האדם.

בפעולה זו של השוואת הבגדים ניתן לראות גם מסר לשני בעלי הדין כמעין **עמידה במקומו של האחר**, אם האדם העשיר ילביש את העני כמותו, יתכן כי הוא יתייחס אליו פחות בזלזול, גם העני הלבוש בבגדי העשיר יציג את גרסתו בבטחון רב יותר ובזקיפות קומה, ולהיפך: אם העשיר ילבש את בגדי העני, אולי הוא יבין לרגע מה חש ועובר העני, ויציג את גרסתו בענווה גדולה יותר.

פ.ע.ל.ו.ת. נ.ו.ס.פ.ת

יצירת קולאז' - ניתן להביא לכתה עיתונים שונים ולהזמין את התלמידים לגזור מתוכם דמויות של **לבושם** מייצג מקצועות מסוימים, התלמידים יפעלו בקבוצות או ביחידים ויכינו לגבי כל דמות כרטיס מקצוע, לדוגמא: שוטר, חיט, בנאי, שיפוצניק, דוגמן, מנהל וכדומה. בשלב שני תעביר כל קבוצה לקבוצה השניה את הדמויות וכרטיסי המקצוע המעורבים כדי שיתאימו את הזוגות. ניתן לערוך את הפעילות גם כתחרות בין בודדים או בין זוגות.

ניתן לצפות בסרט "**בן מלך והעני**" (או לקרוא את הסיפור), שם הבגדים משפיעים ומכתיבים באופן חד משמעי את חייהם של שני הילדים.